

Yeni Türk Ticaret Kanunu

Prof.Dr. Barış SİPAHİ

T.C. MARMARA ÜNİVERSİTESİ
İ.İ.B.F. İŞLETME BÖLÜMÜ

Yürürlükteki Kanun

6762 Sayılı Türk Ticaret Kanunu (01.01.1957 tarihinden beri yürürlükte)

O zamanın en iyi ticaret kanunları emsal alınarak ve çağın ihtiyaçları göz önünde bulundurulmak suretiyle hazırlanmıştı.

Elli yıllık süre içerisinde değişen ve gelişen ihtiyaçlar karşısında zaman zaman değişiklikler yapılmıştır.

Yeni TTK amaç

ŞEFFAFLAŞMA
AİLE ŞİRKETİ MODELİNDEN
KURTULMA
KURUMLAŞMA
PROFESYONEL YÖNETİM
YAZILI KÜLTÜR

UFRS
DENETİM

-

-

-

-

VASIFSIZ ELEMAN

Yeni TTK Çalışmalarına Etkili Olan Sebepler

- 1- 6762 sayılı Kanunu Doğrudan Etkileyen Gelişmeler,
- 2- AB Muktesebatına Uyum (AB Tam Üyeliğine Aday Olma ve AB'nin Müzakerelere Başlanması Kararı,
- 3- Teknolojik Gelişmeler,
- 4- Uluslararası Piyasaların Bir Parçası Olmak (Küreselleşme),
- 5- Ticaret Kanununu Etkileyen Yeni Kanunlar,

GEREKSİNİM ?

- Dünya ticaretinde yaşanan gelişmeler neticesinde, mevcut ihtiyaçları karşılamada yetersiz kalmıştır.
- İşletme ve şirketler uluslararası arenada daha rahat hareket etmeye başlamış ve bu durum daha pratik ve yeni dünya düzeni ile uyumlu bir Ticaret Kanunu.
- Finans ve sermaye piyasaları ile ilgili düzenlemelerden başlamak üzere ulusal ve uluslararası anlamda ticari hayatı kolaylaştırıcı hükümler getirmesi zorunluluk arz etmiştir. Öte yandan Türkiye'nin AB uyum sürecinin dışında uluslararası ticaret, endüstri, hizmet, finans ve sermaye piyasalarının bir parçası olmak için özellikle finansal raporlama yönetiminde şeffaflık gibi güncel ve genel kabul görmüş konseptleri içeren yeni bir Ticaret Kanunu'na sahip olması gerekmiştir.

YÜRÜRLÜK

1.1.2012

TMS uygulamasına yönelik hazırlık

01.07.2012

TTK genel yürürlük

14.08.2012

Sözleşmelerin YTTK uyumlu hale getirilmesi

01.01.2013

Muhasebe kayıtları ve Finansal Tablolar TMS/TFRS göre

01.03.2013

Bağımsız denetçi seçimi (yapmayana mahkeme atayacak)

01.07.2013

İnternet sayfası hazırlanması (3 ay içinde yapmayanlara hapis ve para cezası)

14.02.2014

Sermayelerin öngörülen tutarlara yükseltilmesi

Hazırlanma Aşaması (1999 – 2008)

- Her kitap için alt komisyon
- 1535 madde
- 516 komisyon toplantısı (alt komisyon toplantıları dahil değil)
- Tasarı kabulünden itibaren altı ay içinde çıkarılması gereken 21 adet Tüzük, Yönetmelik, Tebliğ ve Genelgeler

Yasalařma Süreci ve Yürürlük

- 9 yıllık dönem içerisindeki değişiklikler
- Meclis komisyonlarında görüşülmesi
- 13.01.2011 tarihinde TBMM'nde
 - Yeni TTK'nın kabulü
 - Yürürlük ve Uygulama Şekli Hakkında Kanunun kabulü
- 14 Şubat 2011 Tarihli ve 27846 Sayılı Resmî Gazete
 - 6102 Türk Ticaret Kanunu
 - 6103 Türk Ticaret Kanununun Yürürlüğü ve Uygulama Şekli Hakkında Kanun
- Genel Yürürlük Tarihi: 01 Temmuz 2012

Kanuna Hakim Olan İlkeler

- Kurumsal Yönetim İlkeleri
 - İyi Yönetim
 - İç ve Dış Denetim
 - Profesyonel Yönetim Kurulları
 - Pay Sahipleri Demokrasisi
 - Organlar Arasında İşlev Ayrımı
- Standartlar
- Şeffaflık
- Bilgi Toplumu

ŞEFFAFLIK VE DENETİM

1. Tüm sermaye şirketleri denetlenir.
2. Denetleme bağımsız denetleme kuruluşu tarafından yapılır. Kural budur. YMM ve/veya SMMM tarafından yapılan denetim de bağımsız denetimi ifade eder. Yeni Kanun'un amacı, şirketleşmeyi/kurumlaşmayı sağlamaktır.
3. Bağımsız denetleme kuruluşunun ortakları/pay sahipleri ancak YMM ve/veya SMMM olabilir; meslek dışından kişiler bu kuruluşların ortağı olamaz.
4. Denetçinin bağımsızlığı tam olmalıdır.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ (m.397-406)

- Kamu tüzel kişiliğini haiz Türkiye Denetim Standartları Kurulu kuruluncaya kadar, 397 nci maddede belirtilen Türkiye Denetim Standartları; Türkiye Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler ve Yeminli Mali Müşavirler Odaları Birliği (TÜRMOB) ile ilişkili bir Kurul tarafından uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu olarak belirlenir. Kurulun, hangi kurum ve kuruluşların temsilcilerinden oluşacağı ile çalışma usul ve esasları, TÜRMOB tarafından hazırlanacak ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine yayımlanacak bir yönetmelikle düzenlenir **(Geçici m. 2).(KAMU GÖZETİMİ, MUHASEBE VE DENETİM STANDARTLARI KURUMU)**
- Kamu adına denetleyici tüzel kişiliği haiz bir üst kurum kurulup faaliyete geçinceye kadar 400 üncü maddede öngörülen denetçilerin, denetlemelerini bu Kanun hükümleriyle standartlara ve amaca uygun olarak yapmalarını sağlamak için, denetçiler yerinden ve internette, denetleme belgelerine erişim suretiyle ve ayrıca gerekli bilgileri de alarak Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından denetlenir. Bu üst denetimin usul ve esasları 400 üncü madde uyarınca çıkarılacak yönetmelikte belirlenir **(Geçici m. 3).**

Envanter Yüklülüğü

- Gerçeği yansıtmayan bir envanterin, doğru bir bilanço oluşturmayaacağı da açıktır. Yeni TTK'da 6762 sayılı TTK'dan farklı olarak envanteri kolaylaştırıcı yöntemlere de değinilmiştir. Buna göre; sondaj yöntemi, matematiksel-istatistiksel yöntemler, fiziki sayım; çeşit, miktar ve değerlerin hesaplanmasında dikkate alınan envanter yöntemlerindendir.

TİCARİ DEFTERLER(m.64-88)

Açılış bilançosu ve finansal tablo düzenleme yükümü (m.68-81):

- Tacir, ticarî faaliyetinin başında ve her faaliyet döneminin sonunda, varlık ve borçlarının tutarlarının ilişkisini gösteren finansal tabloyu (sırasıyla açılış bilânçosunu ve yıllık bilânçoğu) çıkarmak zorundadır. Açılış bilânçosunda, yılsonu finansal tablolarının, yılsonu bilânçosuna ilişkin hükümleri uygulanır.
- Finansal tabloların düzenlenmesine ilişkin ilkeler; bunlarda yer alacak kalemlere ilişkin ilkeler(tamlık ve mahsup yasağı, bilançonun içeriğı, aktifleştirme yasağı, karşılıklar, dönem ayırıcı hesaplar, sorumluluk ilişkileri) ve değerlendirme ilkeleri Türkiye Muhasebe Standartlarındaki şartlar öncelikli olmak üzere ayrıntılı şekilde düzenlenmiştir.

TİCARİ DEFTERLER(m.64-88)

Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun yetkisi(m.88):

- Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunca, değişik ölçütteki işletmeler ve sektörler için, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları tarafından farklı düzenlemelere izin verildiği hâllerde özel ve istisnâî standartlar konulabilir; bunları uygulayanlar, söz konusu durumu finansal tablo dipnotlarında açıklarlar.
- Kanunlarla, belirli alanları düzenlemek ve denetlemek üzere kurulmuş bulunan kurum ve kurullar (ör: BDDK, SPK); Türkiye Muhasebe Standartlarına uygun olmak ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun onayını almak şartıyla, kendi alanları için geçerli olacak standartlar ile ilgili olarak ayrıntıya ilişkin, sınırlı düzenlemeleri yapabilirler.

Defter Tutma Yükümlülüğü

- Defter tutma yükümlülüğü; gerçek kişi tacirler ve tüzel kişiler açısından yöneticilere ve Yönetim Kuruluna verilmiştir. Defteri bizzat tutacak kişilerin uzman kişiler arasından seçilmesi zorunluluğu, yöneticiye ve yönetim organlarına yüklenen bir sorumluluktur.

- Defter tutma yükümünü Yeni TTK'da belirtildiği şekilde yerine getirmeyenler, 200 günden az olmamak üzere adli para cezasıyla cezalandırılır.(Madde 64), (Madde 65), (Madde 562)
- **Türkiye Muhasebe Standartlarına uymama:**
Ticari defter tutulmasına ilişkin yükümlülükleri ifa ederken Türkiye Muhasebe Standartlarına uymayanların 100-300 gün arası adli para cezası,

RAPORLAMA

YENİ TTK'ya UYUM SÜRECİ

- 1534 üncü maddenin üçüncü fıkrasında anılan şirket ve işletmeler, 1/1/2013 tarihinde veya özel hesap dönemi dolayısıyla daha sonraki bir tarihte başlayacak hesap dönemi için, gerek ticari defterlerinin tutulmasında gerek münferit ve konsolide finansal tablolarının düzenlenmesinde, Türkiye Muhasebe Standartları Kurulu tarafından yayımlanmış olan özel Türkiye Muhasebe Standartlarını uygulamak zorundadır. Bu tacirler, 31/12/2012 tarihinde veya özel hesap dönemi dolayısıyla daha sonraki bir tarihte sona erecek olan hesap dönemlerine ilişkin ticari defterlerinden çıkaracakları bilançolarını, Türkiye Muhasebe Standartlarına göre düzeltmek ve düzeltilmiş bilançolarını 1/1/2013 tarihinde veya özel hesap dönemi bulunanlar daha sonraki bir tarihte başlayacak hesap döneminin açılış bilançosu olarak ticari defterlerine ve finansal tablolarına geçirmek zorundadır (Geçici m. 6/2).

1534

DENETİM

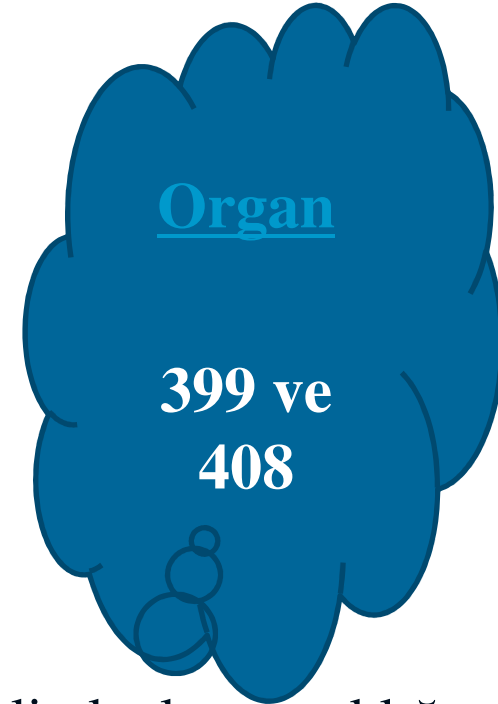
ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ (m.397-406)

1. İşlem Denetimi:

- Şirketin kuruluşu (m. 351)
- Sermaye artırımını (m. 458)
- Sermaye azaltılması (m. 473)
- Birleşme (m. 148)
- Bölünme (m. 170 atfı dolayısıyla m. 148)
- Tür Değiştirme (m. 187)

2. Özel Denetim (m. 438-444; m. 406) (belirli olayların açıklığa kavuşturulması /////PAY SAHİBİ İSTEYEBİLİR GK REDDEDERSE MAHKEME)

3. Finansal Tabloların Denetimi

İşlem denetçileri

- Kuruluş, sermaye artırımını ve azaltımını, birleşme, bölünme, tür değiştirme, menkul değer ihracı gibi işlemleri denetleyen uzmanlardır.
- İşlem denetçilerinin mali müşavir olmaları gereklidir.

Özel denetçi

- Belirli olaylara ilişkin özel denetim gerçekleştirirler.
- Her pay sahibi özel denetim isteyebilir
- GK talebi reddederse mahkemeye başvuru Azlık hakkıdır (istisnası var)
- Mahkeme duruma göre dilediği kişiyi özel denetçi seçebilir.
- Özel denetçinin serbest yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci olması gerekmez.

Hesap Denetçileri

- Her ölçekteki şirketin denetimi, bağımsız denetim kuruluşlarına veya küçük ve orta ölçekli anonim şirketlerde en az bir mali müşavire bırakılmıştır.

Denetlemenin konusu

- Şirketin ve şirketler topluluğunun tüm muhasebesinin denetimidir.
- Söz konusu olan kanuna, Türkiye muhasebe standartlarına ve esas sözleşme hükümlerine uygunluk denetimidir.
- Rapor denetimi, şirketin veya şirketler topluluğunun genel durumunun pay sahiplerine doğru olarak sunulup sunulmadığının denetimidir.

Denetimin kapsamı

- Denetime, büyük, küçük ve orta ölçekli; halka açık olan veya olmayan, hisse senetleri borsada işlem gören ya da görmeyen özel ve kamu sektörüne dahil tüm anonim şirketler dahildir.

YENİ TTK'ya UYUM SÜRECİ

- Bu Kanunun 400 üncü maddesinde öngörülen **denetçi**, anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketin yetkili organı tarafından **en geç 1/3/2013 tarihine kadar seçilir**. Seçim ile birlikte 6762 sayılı Kanuna göre görev yapan denetçinin görevi sona erer. 31/12/2012 tarihinde veya özel hesap dönemi dolayısıyla daha sonraki bir tarihte sona erecek olan dönemin bilançosu, 6762 sayılı Kanun hükümleri uyarınca 6762 sayılı Kanun hükümlerine göre seçilmiş bulunan denetçi tarafından denetlenir. 1/1/2013 tarihini taşıyan veya özel hesap dönemi dolayısıyla daha sonraki bir tarih itibarıyla çıkarılmış bulunan **açılış bilançosu, bu Kanuna göre seçilmiş denetçi tarafından ve bu Kanun hükümleri uyarınca denetlenir**
- Bu Kanun hükümlerine göre seçilen denetçi, denetimini bu Kanun hükümlerine göre yapar. **Ancak, denetçi bu Kanunun 402 nci maddesinin birinci fıkrası uyarınca, geçmiş yıla ait finansal tablolar ile gerekli karşılaştırmayı yapabilmek için, 6762 sayılı Kanuna veya diğer mevzuata göre hazırlanan finansal tablolara raporunda yer verir.** Bu fıkra hükümleri uyarınca görevleri ve organ sıfatları son bulan denetçinin veya denetçilerin, 6762 sayılı Kanuna göre toplantıya çağırdıkları genel kurullar toplanır ve azlık, 6762 sayılı Kanunun 367 nci maddesine göre görevleri sona eren denetçilere başvurmuşsa, o prosedüre devam olunur (Geçici m. 6/3).

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ (m.397-406)

TTK Tasarısı'nın Denetime İlişkin Hükümleri ile Öngörülen Amaç:

□ Kurumsal yönetim ve dürüst resim ilkeleri bağlamında tam bir denetimin sonuçlarının, açık, anlaşılabilir ve kamuya aydınlatma ilkeleri uyarınca düzenlenmiş bir raporla pay sahipleri başta olmak üzere ilgililere sunulması amaçlanmaktadır

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

Genel Olarak

Anonim şirketin ve şirketler topluluğunun

- finansal tabloları
 - faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgilerin denetlenen finansal tablolarla uyumluluğu **denetçi tarafından**; uluslararası denetim standartlarıyla uyumlu Türkiye Denetim Standartlarına göre denetlenir.
- M.397

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

- Denetçinin denetiminden geçmemiş **finansal tablolar ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu düzenlenmemiş hükmündedir.**
- Şirketin ve topluluğun finansal tabloları ile yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu, **denetleme raporunun sunulmasından sonra değiştirilmişse ve değişiklik denetleme raporlarını etkileyebilecek nitelikteyse,** finansal tablolar ile, birinci fıkra çerçevesinde yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporu yeniden denetlenir. Yeniden denetleme ve bunun sonucu, raporda özel olarak açıklanır. Denetçi görüşünde de, yeniden denetlemeyi yansıtan uygun eklere yer verilir.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ (m.397-406)

Denetlemenin Konusu ve Kapsamı M.398

- Şirketin ve Topluluğun finansal tabloları
 - Yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporları
 - Envanterler
 - Erken teşhis komitesi raporları (m. 378)
 - Şirketin ve topluluğun finansal tablolarının ve YK raporlarının denetimi
 - TMS uygunluğu ile kanuna ve esas sözleşmeye uygunluğu da kapsar.
-

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

Denetlemenin Konusu ve Kapsamı M.398

- Denetleme TDS'na uygun olarak **özenle** yapılır.
- Denetleme, şirketin veya topluluğun, durumunun **dürüst resim ilkesine** uygun olarak yansıtılıp yansıtılmadığını; yansıtılmamışsa bunun sebeplerini; aykırılık ve yanlışlıkları açıkça ortaya koyacak şekilde yapılır ve **gerçeği dürüstçe yansıtır.**
- Denetçi, yönetim kurulu tarafından, **riskleri erken belirlemeye** uygun bir sistemin kurulup kurulmadığını, kurulmuşsa bu sistemin yapısını ve uygulamalarını açıkça açıklayan bir rapor düzenleyerek denetim raporuyla birlikte yönetim kuruluna sunar.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

Kimler Denetçi Olabilir?(m.400)

1. Ana Kural:

Anonim şirketler ortakları yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir olan bir bağımsız denetleme kuruluşu tarafından denetlenebilir

2. İstisna:

1523. maddesinde şartları düzenlenen, küçük ve orta anonim şirketler, bir veya birden fazla yeminli mali müşavir veya serbest muhasebeci mali müşavir tarafından da denetlenebilecektir.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

Küçük, orta, büyük şirketler hangileridir?(m.1523)

Küçük ve orta ölçekli Şirketler:

Bu Kanunun 1522 nci maddesine istinaden belirlenen küçük ve orta ölçekli işletme ölçütleri, sermaye şirketleri için de geçerlidir.

m. 1522: “Küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri tanımlayan ölçütler, Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ve Türkiye Muhasebe Standartları Kurulunun görüşleri alınarak, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı tarafından yönetmelikle düzenlenir.

Yönetmelik, Resmî Gazetede yayımlanır. Bu ölçütler, bu Kanunun ticarî defterler ile finansal tablolara ve raporlamaya ilişkin olanlar başta olmak üzere, ilgili tüm hükümlerine uygulanır."

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

Büyük Ölçekli Şirketler:

- 1522. maddeye göre belirlenen ölçütlerin üzerindeki sermaye şirketleri ise büyük sermaye şirketi sayılır.
- Küçük ve orta ölçekli olsalar dahi, aşağıdaki şirketler büyük sermaye şirketi sayılırlar:
 - (a) Borçlanma araçları veya öz kaynağa dayalı finansal araçları **kamuya açık bir piyasada** (yerel ve bölgesel piyasalar da dâhil olmak üzere, yerli veya yabancı bir sermaye piyasasında veya tezgâh üstü piyasada) işlem gören veya bu tür bir piyasada işlem görmek üzere söz konusu araçları ihraç edilme aşamasında bulunan sermaye şirketleri, ../..

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

b)Esas faaliyet konularından biri, varlıkları güvenilir kişi sıfatıyla geniş bir kitle adına muhafaza etmek **olan bankalar, yatırım bankaları, sigorta şirketleri, emeklilik şirketleri** ve benzerleri.

Birinci fıkraya göre belirlenen büyüklük ölçütleri, bilanço günü itibarıyla, birbirini izleyen iki faaliyet döneminde aşılmışsa veya bu ölçütlerin altında kalınmışsa şirketin büyüklük yönünden konumu değişir.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

Denetçi olamayacak kişiler kimlerdir?

- Yeminli mali müşavir, serbest muhasebeci mali müşavir, bağımsız denetleme kuruluğu ve **bunun ortaklarından biri ve bunların ortaklarının yanında çalışan veya bu cümlede anılan kişilerin mesleği birlikte yaptıkları kişi veya kişiler** denetlenecek şirkette denetçi olamazlar.

Bu sayılan kişilerden birinin ilgili anonim şirketin denetçisi olamayacağı durumlar ise şunlardır:

- 1-Denetlenecek şirkette pay sahibi ise,
- 2-Denetlenecek şirketin yöneticisi veya çalışanıysa veya denetçi olarak atanmasından önceki üç yıl içinde bu sıfatı taşımışsa,

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ (m.397-406)

3. Denetlenecek şirketle bağlantısı bulunan bir tüzel kişinin, bir ticaret şirketinin veya bir ticarî işletmenin kanunî temsilcisi veya temsilcisi, yönetim kurulu üyesi, yöneticisi veya sahibiyse ya da bunlarda yüzde yirmiden fazla paya sahipse yahut denetlenecek şirketin yönetim kurulu üyesinin veya bir yöneticisinin alt veya üst soyundan biri, eşi veya üçüncü derece dahil, üçüncü dereceye kadar kan veya kayın hısmıysa,
4. Denetlenecek şirketle bağlantı hâlinde bulunan veya böyle bir şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip olan bir işletmede çalışıyorsa veya denetçisi olacağı şirkette yüzde yirmiden fazla paya sahip bir gerçek kişinin yanında herhangi bir şekilde hizmet veriyorsa

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

5. Denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının düzenlenmesinde denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunmuşsa,
6. Denetlenecek şirketin defterlerinin tutulmasında veya finansal tablolarının çıkarılmasında denetleme dışında faaliyette veya katkıda bulunduğu için (5). bende göre denetçi olamayacak gerçek veya tüzel kişinin veya onun ortaklarından birinin kanunî temsilcisi, temsilcisi, çalışanı, yönetim kurulu üyesi, ortağı, sahibi ya da gerçek kişi olarak bizzat kendisi ise,

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ (m.397-406)

7. (1) ila (6) numaralarda yer alan şartları taşıdığı için denetçi olamayan bir denetçinin nezdinde çalışıyorsa,
8. Son beş yıl içinde denetçiliğe ilişkin meslekî faaliyetinden kaynaklanan gelirinin tamamının yüzde otuzundan fazlasını denetlenecek şirkete veya ona yüzde yirmiden fazla pay ile iştirak etmiş bulunan şirketlere verilen denetleme ve danışmanlık faaliyetinden elde etmişse ve bunu cari yılda da elde etmesi bekleniyorsa,

-Ancak Türkiye Serbest Muhasebeci Malî Müşavirler ve Yeminli Malî Müşavirler Odaları Birliği, katlanılması güç bir durum ortaya çıkacaksa (8) bendteki yasağın kaldırılması için belli bir süreyle sınırlı olarak onay verebilir.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

- **Rotasyon:**

Bir bağımsız denetleme kuruluşunun, bir şirketin denetlenmesi için görevlendirdiği denetçi:

yedi yıl arka arkaya o şirket için denetleme raporu vermişse, o denetçi en az iki yıl için değiştirilir.

- Denetçi, denetleme yaptığı şirkete, vergi danışmanlığı ve vergi denetimi dışında, danışmanlık veya hizmet veremez, bunu bir yavru şirketi aracılığıyla yapamaz.
- **Bu kurallar 554 üncü maddede öngörülen işlem denetçilerine de uygulanır.** Kanunda veya esas sözleşmede aksi öngörülmemişse, işlem denetçisi genel kurul tarafından atanır ve görevden alınır.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ (m.397-406)

Denetçinin seçimi (m.399):

- **Denetçi**, şirket **genel kurulunca**; topluluk denetçisi, ana şirketin genel kurulunca seçilir.
- **Denetçinin, her faaliyet dönemi için ve her hâlde görevini yerine getireceği faaliyet dönemi bitmeden seçilmesi şarttır.** Seçimden sonra, yönetim kurulu, gecikmeksizin denetleme görevini hangi denetçiye verdiğini ticaret siciline tescil ettirir ve Türkiye Ticaret Sicili Gazetesi ile internet sitesinde ilân eder.
- **Faaliyet döneminin dördüncü ayına kadar denetçi seçilememişse**, denetçi yönetim kurulunun, her yönetim kurulu üyesinin veya herhangi bir pay sahibinin istemi üzerine, Şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki **Asliye Ticaret Mahkemesi tarafından atanır.** Aynı hüküm, seçilen denetçinin görevi reddetmesi veya feshetmesi, görevlendirme kararının iptali veya butlanı veya denetçinin kanuni sebeplerle veya diğer herhangi bir nedenle görevini yerine getirememesi veya görevini yapmaktan engellenmesi hallerinde de uygulanır.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

- Şirketin merkezinin bulunduğu yerdeki **asliye ticaret mahkemesi**,
 - a) Yönetim kurulunun,
 - b) Sermayenin yüzde onunu, halka açık şirketlerde esas veya çıkarılmış sermayenin yüzde beşini oluşturan pay sahiplerinin, istemi üzerine, ilgilileri ve seçilmiş denetçiyi dinleyerek, seçilmiş denetçinin şahsına ilişkin haklı bir sebebin gerektirmesi, özellikle de onun taraflı davrandığı yönünde bir kuşkunun varlığı hâlinde, başka bir **denetçi atayabilir**.

Bu dava, denetçinin seçiminin Türkiye Ticaret Sicili Gazetesinde ilânından itibaren üç hafta içinde açılır.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

Denetçinin görevden alınması:

- Denetçiden denetleme görevi, sadece yukarıda öngörüldüğü şekilde dava açılması ve başka bir denetçi atanmışsa geri alınabilir.

Denetçinin sözleşmeyi feshetmesi:

- Denetçi, denetleme sözleşmesini sadece **haklı bir sebebin varlığında veya görevden alınma davası açılmışsa feshedebilir.**
- **Görüş yazısına ilişkin fikir ayrılıkları, görüş yazısına ilişkin sınırlama veya kaçınma, haklı sebep sayılamaz.**
- Denetçinin sözleşmeyi feshinin yazılı ve gerekçeli olması gerekir . Denetçi fesih tarihine kadar elde ettiği sonuçları genel kurula sunmakla yükümlü olup, bu sonuçlar bir rapor halinde genel kurula verilir.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

Denetim raporu (m. 402):

- Denetçi, yapılan denetimin türü, kapsamı, niteliği ve sonuçları hakkında, gereken açıklıkta, anlaşılır, basit bir dille yazılmış ve geçmiş yıllar karşılaştırmalı olarak hazırlanmış, finansal tabloları konu alan bir rapor düzenler.
- Denetçi, değerlendirme yaparken şirketin, denetliorsa ana şirketin ve topluluğun, finansal tablolarını esas alır. Şirketin ve topluluğun varlığını sürdürebilmesinin şartları ile gelişmesi hakkında yönetim kurulunun yaptığı irdelemeleri **Türkiye Denetim Standartlarında** öngörülmüş bulunan ilgili çalışma ve raporlama standartlarının gösterdiği çerçevede değerlendirir.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

Görüş Yazıları (m.403):

- **Denetçi, denetimin sonucunu, görüş yazısıyla belirtir.** Bu yazı, geçici 3. madde belirtilen kurumun belirlediği esaslar çerçevesinde , denetimin konusu, türü, niteliği ve kapsamı yanında, denetçinin, denetimin sonucuna ilişkin değerlendirmesini de içerir.

.....Görüş 4 şekilde olabilir:.....

1. **Olumlu görüş,**TMS ve TDS uygun f.tablo doğru resmin gerçeğe uygun tabloların bunu dürüst şekilde yansıttığı.
2. **Sınırlandırılmış olumlu görüş**
Finansal tabloların yetkili kurullarca düzeltilebileceği durumlarda ve finansal tablolarda açıklanmış **bulunan sonuçta etkisi kapsamlı ve büyük olmayan aykırılıkların varlığında verilir.** Sınırlamanın konusu, kapsamı ve **düzeltilmenin** nasıl yapılabilceği yazıda açıkça gösterilmelidir.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ (m.397-406)

3. Olumsuz görüş

4. Görüş vermekten kaçınma

Denetçi, denetlemenin bu Bölüm hükümlerine uygun olarak yapılmasına ve sonuçlara varılmasına imkân vermeyen ölçüde belirsizliklerin bulunması veya şirket tarafından denetlemede önemli kısıtlamaların yapılmış olması durumunda, buna ilişkin delillerini göstermek zorunda olmaksızın, ancak gerekçelerini açıklayarak görüş vermekten kaçınabilir. Kaçınma olumsuz görüşün sonuçlarını doğurur. Geçici 3 üncü maddede öngörülen kurum, kaçınmanın sebep ve usulü ile buna dair gerekçenin esaslarını bir tebliğ ile düzenler.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

- Olumsuz görüş yazılan veya görüş verilmesinden kaçınılan durumlarda, genel kurul,
 - (a) söz konusu finansal tabloları esas alarak, açıklanan kâr veya zarar ile doğrudan veya dolaylı olarak ilgili bulunan herhangi bir karar alamaz.
 - (b) Bu hâllerde yönetim kurulu, görüş tarihinden itibaren dört iş günü içinde, genel kurulu toplantıya çağırır ve toplantı tarihinde geçerlilik kazanacak şekilde istifa eder.

Genel kurul yeni bir yönetim kurulu seçer. Bu kurul altı ay içinde, kanuna, esas sözleşmeye ve standartlara uygun finansal tablolar hazırlatır ve denetleme raporu ile birlikte genel kurula sunar. Sınırlı olumlu görüş verilen hallerde genel kurul, gerekli önlemleri ve düzeltmeleri de karara bağlar
- Topluluk şirketleri açısından ise herhangi bir pay sahibinin talebi üzerine mahkeme tarafından, hakim şirkete ve bağlı şirketlerin incelenmesi için özel denetçi atanabilir

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ (m.397-406)

Denetçinin sır saklamadan doğan sorumluluğu(m.404):

- Denetçi, işlem denetçisi ve özel denetçi, bunların yardımcıları ve bağımsız denetleme kuruluşunun denetleme yapmasına yardımcı olan temsilcileri, denetimi dürüst ve tarafsız bir şekilde yapmak ve sır saklamakla yükümlüdürler. Faaliyetleri sırasında öğrendikleri, denetleme ile ilgili olan iş ve işletme sırlarını izinsiz olarak kullanamazlar. **Kasten veya ihmal ile (kusurlu bir şekilde)** yükümlerini ihlal edenler şirkete ve zarar verdikleri takdirde bağlı şirketlere karşı sorumludurlar. Zarar veren kişi birden fazla ise sorumluluk müteselsildir.
- Bu yükümün yerine getirilmesinde ihmâli bulunan kişiler hakkında, verdikleri zarar sebebiyle, her bir denetim için **yüzbin Türk Lirasına**, pay senetleri borsada işlem gören anonim şirketlerde ise **üç yüz bin Türk Lirasına** kadar tazminata hükmedilebilir (SINIRLANDIRILMIŞ TAZMİNAT).
- Sır saklama yükümü bağımsız denetleme kurumunun YK üyelerini ve çalışanlarını da kapsar.

ANONİM ŞİRKETLERİN DENETİMİ

(m.397-406)

- Denetçinin sorumluluğu (m.554)

Şirketin ve şirketler topluluğunun yıl sonu ve konsolide finansal tablolarını, raporlarını, hesaplarını denetleyen denetçi; şirketin kuruluşunu, sermaye artırımını, azaltılmasını, birleşmeyi, bölünmeyi, tür değiştirmeyi, menkul kıymet ihracını veya herhangi bir diğer şirket işlem ve kararını denetleyen işlem denetçisi ve özel denetçiler; kanunî görevlerinin yerine getirilmesinde **kusurlu hareket** ettikleri takdirde, **hem şirkete hem de pay sahipleri ile şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarar dolayısıyla sorumludur.**

Kusuru iddia eden ispatlar.

131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR

- Pay sahibinin, her müşterisi gibi şirketten vadeli olarak mal alması mümkün görülmelidir. Pay sahiplerinin bu istisna dışında şirkete borçlanmaları durumunda Yeni TTK'da üç yüz günden beş yüz güne kadar adli para cezası öngörülmüştür. (Madde 358), (Madde 562/5.c)

ÇÖZÜM-TEMETTÜ AVANSI

- SPK'nın 15. maddesine göre belli şartlar altında mümkün kılınmıştır.
- Maliye Bakanlığı 1 No'lu Kurumlar Vergisi Kanunu Genel Tebliğ ile tüm sermaye şirketlerinin kar payı avansı dağıtabilmelerini hükme bağlamış fakat bu düzenleme Maliye Bakanlığı'nın böyle bir yetkisi olmaması sebebiyle Danıştay 4. Dairesi tarafından iptal edilmiştir.